

KONTROLE PIP - NOWA FORMA WSPÓŁPRACY EUROPEJSKIEJ.
KIEDY W IMIENIU OBCYCH SŁUŻB...

GDY INSPEKTOR PRACY ZASTUKA DO TWOICH DRZWI

Polskie firmy z branży transportu-spedycji i logistyki (TSL) są coraz częściej odwiedzane przez inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy. Kontrole te jednak nie wynikają – jak dotychczas – ze skarg byłych pracowników, ale ze zleceń, jakie PIP otrzymuje od swoich zagranicznych odpowiedników.

Przyczyna takiego zjawiska leży w dyrektywie 96/71/WE, dotyczącej delegowania pracowników oraz w dyrektywie 2014/67/UE, wydanej w celu egzekwowania m.in. płacy minimalnej. Obok zwiększenia kosztów pracy i nałożenia skomplikowanych obowiązków administracyjnych, część krajów rozpoczęła kontrole firm delegujących pracowników do pracy.

25 dni na odpowiedź

Trudno jednak oczekiwać wizyty francuskiej inspekcji pracy w polskiej firmie. Wysłanie in-

 Mateusz Górny

spektorów z Francji jest niecelowe, a z punktu widzenia francuskiego podatnika drogie. Dlatego też dyrektywa 2014/67 wprowadziła obowiązek współpracy państw Unii Europejskiej, aby usprawnić realizację przepisów dyrektywy 96/71. Polski ustawodawca określił zasady tej współpracy w ustawie z 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług. Organem, który w Polsce zobowiązany jest do kooperacji z zagranicznymi partnerami jest Państwowa Inspekcja Pracy. Obok konieczności wykonania faktycznych czynności kontrolnych i wyjaśniających, jest również uprawniona do egzekwowania kar nałożonych przez organy zagraniczne. Warto podkreślić, że PIP na udzielenie odpowiedzi na otrzymane od partnerów zagranicznych pytanie, ma zaledwie 25 dni roboczych, w trakcie których musi przygotować i przeprowadzić kontrolę. Termin może wydawać się racjonalny, należy jednak pamiętać, że w tym czasie trzeba przetłumaczyć otrzymane od zagranicznych inspekcji dokumenty, wnioski i pytania. Ustawodawca przyznaje przedsiębiorcom delegującym pracowników z Polski dodatkowo 10 dni roboczych na przygotowanie odpowiedzi na pytania otrzymane za pośrednictwem Inspekcji. Jak widać kontrola w dużej części poświęcona jest na tłumaczenie dokumentów i oczekiwanie na odpowiedź przedsiębiorcy.

Obszary zainteresowań zagranicznych inspekcji

Dotychczasowa praktyka i informacje, jakie OCRK uzyskało od przedsiębiorców, wskazują na różne zakresy zainteresowania zagranicznych organów kontrolnych.

Służby niemieckie rutynowo przeprowadzają kontrole z zakresu wypłacania płacy minimalnej (MiLoG) i w 90 proc. przypadków ograniczają się

jedynie do sprawdzenia wysokości i poprawności naliczania niemieckiej płacy minimalnej.

Inny kierunek działań przyjęły organy kontroli francuskiej. Pytania inspektorów z Francji dotyczą między innymi kosztów związanych z delegowaniem (wyżywienie, zakwaterowanie) i traktowanie tych składników, jako część wynagrodzenia minimalnego. Inspektorzy pracy z nad Sekwany, obok poszukiwania firm „skrzynek pocztowych” i kontroli realizacji przepisów Loi Macron, poszukują również kolejnych źródeł dochodu dla systemu zabezpieczenia społecznego. Francja, jako ojczyzna merkantylizmu, pomimo przynależności do Unii Europejskiej, nadal stosuje protekcję wobec rodzimych przedsiębiorców i robi wszystko, aby ograniczyć udział zewnętrznych podmiotów we francuskim rynku. Pytania przekazywane przez inspekcję francuską wskazują, że tamtejsze instytucje próbują za wszelką cenę określić wystąpienie obowiązku ubezpieczenia społecznego na terenie Republiki Francuskiej, oczywiście z obowiązkiem zapłaty zaległych składek i kar administracyjnych. Aby tego uniknąć należy pamiętać o formularzach A1. Europejski Trybunał Sprawiedliwości wskazał w niedawnym wyroku w sprawie A-Rosa (C-620/15), że zaświadczenie A1 poświadczające przynależność pracownika do systemu zabezpieczenia społecznego danego państwa członkowskiego jest wiążące przez cały okres poświadczenia. Inspekcja francuska ma w zwyczaju dochodzić również wysokości obrotu firmy w Polsce i na terenie Francji. Biorąc pod uwagę termin na odpowiedź, jak i ewentualną możliwość nałożenia kary przez PIP za jej nieudzielenie, warto przygotować takie wyliczenia wcześniej. Do tej pory żadna z kontroli klienta OCRK nie zakończyła się dla polskich przedsiębiorców negatywnie.

Postępowanie na wypadek kontroli

Procedura postępowania przedsiębiorstwa w przypadku kontroli „na zlecenie” jest bardzo podobna do stosowanej przy zwykłej inspekcji. Należy przygotować wszelkie informacje i dokumenty, o które zapytania zostały przekazane za pośrednictwem Państwowej Inspekcji Pracy. Minimalny

czas, jaki wyznacza PIP to, jak zostało wcześniej wspomniane, 10 dni roboczych. OCRK w toku współpracy z przedsiębiorcami uzyskało wgląd w część pytań kierowanych przez unij-

nych inspektorów. Dotyczą one formy zatrudnienia, szkoleń BHP i stanowiskowych, formy realizowania wypłat dla pracowników i dodatków związanych z delegowaniem. Niemal wszystkie kontrole mają również na celu poszukiwanie firm „skrzynek pocztowych”.

Regulacja z 10 czerwca 2016 r. jest przykładem ustawy wydanej w celu „harmonizacji” przepisów krajowych z prawem unijnym. Ustawa zwiększyła uprawnienia PIP, ale równocześnie nałożyła na inspekcje dodatkowe obowiązki. Współpraca między instytucjami państw członkowskich jest stosunkowo nowym zjawiskiem. Z założenia tego typu współdziałanie ma poprawić sytuację pracowników, którzy otrzymają należne wynagrodzenie za pracę poza granicami swojego kraju. W praktyce jednak, do tej pory sprowadza się to do poszukiwania źródeł finansowania systemów zabezpieczenia społecznego i firm optymalizujących podatki poprzez przeniesienie siedziby. Trzeba jednakże liczyć na to, że w przyszłości sytuacja ta ulegnie pozytywnej zmianie.

Pokrzepiające jest, że dotychczas żaden z przedsiębiorców prowadzący działalność w RP i posiadający bazę logistyczną w Polsce, który deleguje pracowników z naszego kraju do pracy na terenie UE, nie spotkał się z kwestionowaniem miejsca rejestracji działalności gospodarczej i to niezależnie od wielkości obrotów poza granicami Polski.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że zaświadczenie A1 poświadczające przynależność pracownika do systemu zabezpieczenia społecznego danego państwa członkowskiego jest wiążące przez cały okres poświadczenia.

AUTOR

Mateusz Górny

Ekspert ds. Analiz i Rozliczeń OCRK

